

Na Dječjem groblju Viktorovac u Sisku, na kojem su pokopana djeca žrtve ustaškog koncentracijskog logora, kod spomen obilježja koje nosi ime Park Dijane Budisavljević, održana komemoracija i položene bijele ruže i zapaljene voštanice posvećene najmlađim nevinim stradalnicima. U „Prihvatištu za djecu izbjeglica“, kako su u tzv. NDH zvali logor, od bolesti i gladi umrlo 1630 djece

U spomen na stradanje srpske ratne siročadi, kod spomen obilježja koje krase skulptura kiparice Milene Lah na Dječjem groblju na Viktorovcu u Sisku, koje nosi ime Park Dijane Budisavljević, položene su bijele ruže i zapaljene voštanice. Spomenik kojeg su Sišćani podignuli još 1961., na mjestu zloglasnog ustaškog dječjeg logora na obali rijeke Save, kao znak sjećanja na strahote mališana - zatočenika tog logora, devastiran je i oštećen tijekom 90-ih godina. Koncem 2013., na poticaj Udruge antifašističkih boraca i antifašista „Brezovica“ i uz financijsku potporu Sisačko-moslavačke županije, spomenik je obnovljen (otkrio ga je Franjo Habulin, predsjednik SABA RH). Također, spomen-ploče na Dječjem groblju Viktorovac na kojem su pokopana stradala djeca, obnovljene su. Okoliš je uređen i počivalište najmlađih nevinih stradalnika primjereno se održava.

Kroz Dječji logor u Sisku, jedini takav u Europi, koji se nalazio na nekoliko lokacija, gdje su djeca, od novorođenčadi do mlađih tinejdžera, ležala na studeni i bez kreveta i pokrivača, uz slabe obroke, od kolovoza 1942., do siječnja 1943. godine bilo je zatočeno 6693 djevojčica i dječaka s Kozare, Banije, Korduna i iz Slavonije. Nekima su roditelji završili u Jasenovcu gdje

su ubijeni, a nekima na prisilnom radu u Njemačkoj. Sisački mrtvozornik dr. David Ergić službeno je zabilježio smrt 1152 djece koja su pokopana u Sisku, a kasnija evidencija lokalnog učitelja i humanitarca Ante Dumbovića utvrdila je smrt 1630 mališana.

Danu sjećanja na djecu stradalu u Dječjem logoru počast su odali brojni poklonici antifašizma iz ZUABA Sisačko-moslavačke, Karlovačke i Zagrebačke županije i Grada Zagreba, članovi Srpskog narodnog vijeća, Saveza društva „Josip Broz Tito“ Hrvatske, predstavnici veleposlanstva Norveške i Srbije u Hrvatskoj, te izaslanstva udruga logoraša iz Srbije i Bosne i Hercegovine, ali i - najmlađi, djeca u dobi kao i mališani zatočeni u logoru. Komemoraciji su, među inim, nazočili i Milorad Pupovac, predsjednik SNV-a, Ognjen Kraus, predsjednik Koordinacije židovskih općina Hrvatske, sisačka gradonačelnica Kristina Ikić Baniček i preživjeli logoraši. Među njima su bile i Sišćanke Dara Bućan i Nevenka Končar Prelić. One su 1942., dovezene u Sisak s Kozare, u ratu su izgubile cijelu obitelj, a spasili su ih udomitelji, koji su ih izvukli iz logora. No, obje su izgubile sestre baš u sisačkom „Prihvatilištu za djecu izbjeglica“.

„Naš biskup Košić kaže da je ovdje bilo prihvatilište, ali ja bih htjela da on u takvom prihvatilištu bude. Da djeca mala sama brinu o sebi, na hladnom podu, spavaju u prljavom. Neka pita mene i ja ću mu reći što je sve bilo ovdje. Umirala su djeca ovdje, u parku kod Doma kulture su djeci nalijevali prljavu vodu iz jame i zato su djeca umirala. Nisu uzimali pištolj pa ubijali, nego su nas tako ubijali i moja sestra je tako završila ovdje na groblju“, kazala je Dara Bućan a Nevenka Končar Prelić dodaje: „Spasile nas žene iz Crvenog križa, domaći ljudi, uzela me obitelj Prpić u Mošćenici, kasnije obitelj Jendričko i ostala sam dan danas u Sisku“.

Unatoč akciji spašavanja djece koju su provodili humanitarci, prije svih Dijana Budisavljević, Ante Dumbović, Kamil Beresler, Dragica Habazin, Jana Koh i sestara Crvenog križa i brojnih drugih znanih i neznanih koji su djecu iz logora vodili svojim kućama i svojoj djeci - djeca su u logoru svakodnevno umirala. Sišćani i Zagrepčani spasili su više od tisuću djece. Kako su neka djeca prilikom odvođenja u logor bila premalena da zapamte svoja imena, mnoga su nakon rata teško saznavala svoj pravi identitet, obitelji su godinama spajane, a neka djeca su nastavila živjeti u obiteljima koje su ih udomile.

Dragana Jeckov, saborska zastupnica i zamjenica predsjednika SNV-a na skupu je, među ostalim, istaknula: Nekada su dobri ljudi spašavali djecu, a mi danas moramo spašavati istinu o toj djeci i čuvati dostojanstvo sjećanja na njihove živote i živote njihovih roditelja. I u tome nismo sami. U obranu od revizionizma i poricanja genocida i holokausta prvi su stali upravo preživjeli logoraši koji ne samo da nose teret preživjelih strahota, već i teret svjedočenja o istima“. Slavko Milanović, predsjednik beogradske Udruge logoraša i potomaka „Jasenovac“ istaknuo je; „Osudujemo počinjeni zločin i zločince. Osudujemo pojave neofašzma i neonacizma. Moramo

osuditi reviziju historije Drugog svjetskog rata kojom se poraženi izjednačavaju sa pobjednicima. Moramo osuditi negiranje stradavanja nevinih žrtava rata civilnog stanovništva. Samo se istinom o događajima u prošlosti može doći do razumijevanja i samo tako se u budućnosti mogu graditi dobri odnosi između srpskog i hrvatskog naroda“.

Uvjeti i način života u „Prihvatilištu za djecu izbjelica“ bili su jednaki kao i u ostalim ustaškim logorima, iako se ovdje radilo o veoma maloj djeci. Neadekvatan smještaj, glad, nedostatak higijenskih uvjeta, kranje oskudna ishrana, doveli su do teških oboljenja, a naravno i brojnih smrti. Mora se imati u vidu da su u logoru bila djeca od svega par mjeseci, pa do deseakt godina starosti i zato nije čudno da su u takvim okolnostima masovno umirala. Umrlo ih je čak 1800 za samo pet mjeseci postojanja ovog logora. Preživjela djeca upućena su u zagrebačke logore početkom listopada 1942. Posljednja grupa upućena je u Zagreb 8. svibnja 1943. godine, i time je prestao postojati najveći i najokrutniji dječji logor u tzv. NDH.

Bojajn **Mirosavljev**